

НАРЕДБА
за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки
(Приета с ПМС № 263 от 1999 г.)
(Обн., ДВ, бр. 6 от 21.01.2000 г.; изм., бр. 61 от 2000 г., бр. 10 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 19 от 19.02.2002 г.)

Раздел I
Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят условията и редът за деклариране, установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки.

Раздел II
Деклариране на трудовите злополуки

Чл. 2. (1) За всяка трудова злополука пострадалият, непосредственият му ръководител или свидетелите на злополуката незабавно уведомяват ръководителя на осигурителя или упълномощеното от него длъжностно лице.

(2) (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Незабавно след уведомлението за трудова злополука ръководителят на осигурителя или упълномощеното от него длъжностно лице са длъжни да организират разследване на обстоятелствата на злополуката. При разследването задължително се канят представители на работниците и служителите от комитетите и групите по условия на труд и на синдикалните организации в предприятието.

(3) (Нова, ДВ, бр. 19 от 2002 г.) За резултатите от разследването се съставя протокол, който трябва да съдържа данните по чл. 10, ал. 1, като към него се прилагат писмени показания на свидетелите на злополуката.

(4) (Нова, ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Препис от протокола по ал. 3 се предоставя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт (НОИ).

Чл. 3. (1) (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато обстоятелствата, при които е станала злополуката, дават основания да се предполага, че тя е трудова, ръководителят или упълномощеното от него длъжностно лице са длъжни в срок 3 работни дни от узнаването за нейното настъпване да подадат в териториалното поделение на НОИ по регистрация на осигурителя **декларация** по образец, утвърден от управителя на НОИ, и обнародвана в "Държавен вестник". Декларацията се вписва в регистъра за трудовите злополуки в предприятието.

(2) (Нова, ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Ръководителят или упълномощеното от него длъжностно лице подава декларацията по ал. 1 и когато при разследването на злополуката, извършено от контролните органи на НОИ, е установено, че злополуката има характер на трудова. В този случай декларацията се подава в срок 3 работни дни от предписанието на контролния орган на НОИ.

(3) (Предишна ал. 2, изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато злополуката не бъде декларирана по реда на ал. 1, пострадалият или неговите наследници имат право да подадат декларацията в срок една година от настъпването на злополуката в териториалното поделение на НОИ.

(4) (Предишна ал. 3, ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато има повече от едно пострадало при злополуката лице, декларация се подава за всяко пострадало лице.

(5) (Предишна ал. 4, изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Декларацията се подава в 4 екземпляра, от които два остават в териториалното поделение на НОИ, един се предоставя на пострадалия или на наследниците му и един - на осигурителя.

Чл. 4. (1) (Изм., ДВ, бр. 61 от 2000 г.; предишен текст на чл. 4, изм. и доп., бр. 19 от 2002 г.) Когато има данни за настъпила трудова злополука, довела до временна неработоспособност, осигурителят предоставя на ТП на НОИ и копие от болничния лист. Ако се издаде разпореждане за признаване на злополуката за трудова и ако има продължение на болничните листове, осигурителят представя и копие от продълженията.

(2) (Нова, ДВ, бр. 19 от 2002 г.) В случаите по ал. 1 копия от болничните листове се изпращат на териториалното поделение на НОИ в 3-дневен срок от представянето им пред осигурителя.

Чл. 5. (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Независимо от подаването на декларацията по чл. 3 осигурителят е длъжен да уведоми незабавно териториалното поделение на НОИ, териториалната администрация на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и другите компетентни органи за всяка злополука, причинила увреждане на повече от трима работещи, както и за всяка злополука, довела до инвалидност или смърт, или има основание да се предполага, че ще доведе до такива увреждания. Когато злополуката е довела до инвалидност или смърт, задължително се уведомява и прокуратурата.

Раздел III

Разследване и установяване на трудовите злополуки

Чл. 6. По подадената декларация по чл. 3 териториалното поделение на НОИ открива досие за трудова злополука.

Чл. 7. (1) Въз основа на данните от декларацията длъжностното лице по чл. 60, ал. 1 от Кодекса за задължително обществено осигуряване преценява дали да се открие производство за разследване на злополуката. За откриване на производството по разследване на злополуката се издава заповед от ръководителя на териториалното поделение на НОИ.

(2) Разследването на злополуката е задължително за всички случаи, когато има данни, че е причинено увреждане на повече от трима работещи или злополуката е довела до инвалидност или смърт, или има основание да се предполага, че ще доведе до такива увреждания. В тези случаи производството по разследването на злополуката се открива незабавно независимо от това, дали е подадена декларация.

(3) Производство за разследване на трудова злополука може да се открие и по инициатива на контролните органи на НОИ, когато са налице достатъчно данни за настъпила трудова злополука.

(4) Производство по ал. 1 - 3 се открива независимо от това, дали злополуката се разследва от органите на прокуратурата или от други компетентни органи.

Чл. 8. (1) В заповедта за откриване на производството се определят членовете на комисията за разследване на злополуката.

(2) (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) В случаите на разследване по чл. 7, ал. 2 като членове на комисията се включват: представители на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда", по един представител на работодателя и на работещите от комитета или от групата по условия на труд, както и на други компетентни органи в зависимост от конкретния случай.

(3) (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) При всяко разследване на злополука имат право да присъстват, в зависимост от случая, лицата по чл. 58, ал. 4 и 5 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

Чл. 9. (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Разследването на трудовата злополука трябва да установи конкретните обстоятелства и причини за нейното възникване, вида на уврежданията, както и всички други данни, които ще подпомогнат териториалното поделение на НОИ да се произнесе, за характера на злополуката.

Чл. 10. (1) Резултатите от разследването се оформят в протокол, който съдържа данни за:

1. осигурителя;
2. пострадалите лица;
3. мястото и времето на злополуката;
4. свидетелите на злополуката и лицето, оказало първа помощ;
5. (изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) обща характеристика на работата, извършвана от пострадалия (пострадалите) преди злополуката;
6. специфичното физическо действие, извършвано от пострадалия (пострадалите) в момента на злополуката, и свързания с това действие материален фактор;
7. отклонения от нормалните действия и условия и материалния фактор, свързан с тези отклонения;
8. начина на увреждане и материалния фактор, причинил увреждането;
9. допуснати нарушения на нормативните актове;
10. лицата, допуснали нарушенията;
11. необходимите мерки за недопускане на подобни злополуки.

(2) (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Протоколът по ал. 1 се прилага към досието за трудовата злополука. Екземпляр от протокола се връчва на представителите по чл. 8, ал. 2, както и на съответните органи,

осъществяващи експертизата на работоспособността, когато се касае за нетравматично увреждане. Екземпляр от протокола се връчва и на представителите по чл. 8, ал. 2.

Чл. 11. Лицата по чл. 58, ал. 4 и 5 от Кодекса за задължително обществено осигуряване подписват протокола по чл. 10, че са запознати с него, и ако не са съгласни с констатациите или с начина на провеждане на разследването, в 3-дневен срок дават писмени възражения, които се прилагат към протокола.

Чл. 12. (1) Длъжностното лице по чл. 60, ал. 1 от Кодекса за задължително обществено осигуряване въз основа на данните в досието за трудовата злополука в 7-дневен срок от декларирането издава разпореждане за приемане или за неприемане на злополуката за трудова по утвърден от управителя на НОИ формуляр.

(2) (Нова, ДВ, бр. 19 от 2002 г.) При декларирана злополука по повод на нетравматично увреждане разпореждането по ал. 1 се издава в 7-дневен срок от получаване на решението на органите, осъществяващи експертизата на работоспособността.

(3) (Предишна ал. 2, изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Разпореждането по ал. 1 се изпраща на осигурения и на осигурителя в 7-дневен срок от издаването му. Копие от разпореждането заедно с един екземпляр от декларацията за трудова злополука се изпраща на съответната териториална администрация на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда".

(4) (Предишна ал. 3, изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Разпореждането по ал. 1 може да се обжалва от осигурителя и от пострадалия или от неговите наследници по реда на чл. 117 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

Чл. 13. Причинната връзка между настъпилата временна неработоспособност, временно намалена работоспособност, инвалидност или смърт и злополуката, приета за трудова, се установява от органите по чл. 15 от Кодекса за задължително обществено осигуряване в производството по експертизата на работоспособността.

Раздел IV

Регистриране и отчитане на трудовите злополуки

Чл. 14. (1) Осигурителят поддържа регистър на трудовите злополуки, в който се вписват:

1. номерът и датата на декларацията за трудова злополука;
2. входящият номер на декларацията в териториалното поделение на НОИ;
3. трите имена и ЕГН (ЛНЧ за чужд гражданин) на пострадалия;
4. мястото и времето на злополуката;
5. номерът и датата на разпореждането на териториалното поделение на НОИ за приемане или за неприемане на злополуката за трудова;
6. последиците от злополуката (временна неработоспособност, временно намалена работоспособност, инвалидност или смърт);
7. броят на дните (календарни и работни) от злополуката.

(2) Осигурителят с писмена заповед определя лице за поддържане на регистъра по ал. 1 и за съхраняване на декларациите за трудови злополуки.

(3) Осигурителят съхранява декларациите за трудова злополука не по-малко от 5 години считано от датата на регистрацията.

Чл. 15. Националният осигурителен институт създава и поддържа информационна система за трудови злополуки, в която се включват и данните от декларациите за трудова злополука.

Чл. 16. (Отм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.).

Чл. 17. (1) (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) За отчитане на трудовите злополуки се установяват следните показатели:

1. коефициент на честота (Кч)

Брой трудови злополуки, стан
през отчетния период

I. _____ x 1

Средносписъчен брой на персо

2. индекс на честота (Ич)

Брой трудови злополуки, стан

- през отчетния период
I. _____ x 1 000
Общ брой отработени човека
за отчетния период
3. коефициент на тежест (Кт)
Загубени дни от трудови злополуки
станали през отчетния период
I. _____ ;
Средносписъчен брой на персонал
за отчетния период
4. индекс на тежест (Ит)
Загубени дни от трудови злополуки
станали през отчетния период
I. _____ x 1 000
Общ брой отработени човека
за отчетния период

(2) При определянето на коефициентите по ал. 1 загубените дни от трудови злополуки са в календарни дни.

Чл. 18. (Изм., ДВ, бр. 19 от 2002 г.) При определянето на коефициентите по чл. 17, както и за друга статистическа информация за трудовите злополуки:

1. като смъртна се отчита злополуката, при която смъртта е настъпила в деня на злополуката или до една година от деня след злополуката;

2. загубените дни от трудова злополука се отчитат за период до една година от деня след злополуката;

3. денят, в който е настъпила злополуката, не се включва в загубените дни от трудовата злополука.

Чл. 19. Националният осигурителен институт подава периодично информация за трудовите злополуки на Министерството на труда и социалната политика и на Националния статистически институт (НСИ). Периодичността, видът и обемът на информацията се определят съвместно от министъра на труда и социалната политика, от управителя на НОИ и от председателя на НСИ.

Заключителни разпоредби

§ 1. Наредбата се приема на основание **чл. 57, ал. 3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.**

§ 2. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2000 г.

**Приложение
към чл. 3, ал. 1
от Наредбата
(Изм., ДВ, бр. 10 от 2002 г.)**

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА

**Издадена от Национален осигурителен институт със Заповед № 405 от 29 декември 2001 г.
(Обн., ДВ, бр. 10 от 29.01.2002 г.)**

Осигурител: Декларация № от г. /ден, месец, година/	НОИ: Входящ № от г. Досие №
---	---

№	Данни
----------	--------------

I. ОСИГУРИТЕЛ

1 Пълно наименование:

2 ЕИК по БУЛСТАТ:

3 АДРЕС Област: Община:

4 Гр./с: Ул., №:

5 Тел./факс: e-mail Пощенски код

6 Списъчен брой на работниците и служителите: от тях жени

II. ПОСТРАДАЛ

7 Трите имена: ЕГН (ЛНЧ) :

8 **Постоянен адрес** Област: Община:

9 Гр./с: Ул., №:

10 тел./факс: Пощенски код

11 Дата на раждане: ден. м. год. пол: - мъж - жена

12 Гражданство:

13 Пострадалият е нает за: 1 - неопределено време или - определен срок
2 - пълно работно време или - непълно работно време

14 Дата на постъпване в предприятието: ден. м. год.

15 Професия (по НКП): Код по НКП:

16 Категория труд: - първа - втора - трета

17 Трудов стаж (години): общо: год., по посочената професия год.

18 Административна единица в която е назначен:

III. ЗЛОПОЛУКА

19 Злополуката е станала: в часа мин на ден месец год.

20 Работно време: от ч м до ч м и от ч м до ч м

21 Място на злополуката:

22 Адрес на мястото, където е станала злополуката, ако е различен от посочения в редове 3 и 4.
Област: Община:
тел./факс: Гр./с: Пощенски код Ул., №:

23 Злополуката е станала на : - обичайното стационарно работно място - случайно, нестационарно (мобилен), временно работно място - на друго работно място

24 Вид работа:

25 Специфично действие, извършвано от пострадалия и свързания с това действие материален фактор:

26 Отклонение от нормалните действия (условия) и материален фактор, свързан с това отклонение

27 Начин на увреждането и материален фактор, причинил увреждането:

28 Пострадалият имал ли е необходимата правоспособност: - да - не - не се изисква

29 Злополуката е: - по чл. 55, ал. 1 на КЗОО - по чл. 55, ал. 2 на КЗОО

30 Набелязани мерки:

IV. УВРЕЖДАНЕ

31 Вид на уврежданията:

32 Увредени части на тялото:

33 Последствия: - смърт - вероятна инвалидност - временна неработоспособност

СВИДЕТЕЛИ:

ДЕКЛАРАЦИЯТА СЕ ПОДАВА ОТ:

Пострадалият: (подпис) **Осигурителя**

Наследника: (подпис) (длъжност, имена, подпис, печат)

Данни за наследника

Трите имена

Постоянен адрес: Област: Община:

тел./факс: Гр./с: Пощенски код Ул., №:

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА

Номерът най-горе вляво, след осигурител, е номерът, под който е вписана (заведена) декларацията в регистъра на осигурителя. Попълва се от подаващия декларацията.

Номерата най-горе вдясно са входящият номер, под който се завежда декларацията в Националния осигурителен институт (НОИ), и номерът на досието за злополуката, открито в НОИ.

Общи указания

Навсякъде, където отговорите са дадени с квадратчета, се зачертава вярното квадратче. Като пример 1 и 2 са разгледани последователно две злополуки.

Попълване на данните за осигурителя

Ред № 1. Посочва се пълното наименование на осигурителя. *Пример. "ПЕЛИНВЕСТ" - ЕООД.*

Ред № 2. Попълва се ЕИК (Единен идентификационен код) по БУЛСТАТ.

Ред № 6. Попълва се броят на подлежащите на осигуряване лица за трудова злополука и професионална болест в началото на месеца, през който е станала злополуката.

Попълване на данните за пострадалия

Ред № 7. Попълват се без съкращения собственото, бащиното и фамилното име по документа за самоличност; Единният граждански номер (ЕГН) или личният номер на чужденеца (ЛНЧ).

Ред № 13. Зачертава се по едно квадратче от 1 и 2 в зависимост от условията, при които е сключено трудовото (служебното) правоотношение.

Ред № 15. Попълва се професията и нейният код съгласно Националната класификация на професиите (НКП), публикувана в Информационен бюлетин по труда, бр. 6 от 1996 г. *Пример 1. Мебелист. Код по НКП 7422. Пример 2. Оператор на металообработваща машина. Код по НКП 8211.*

Ред № 16. Посочва се категорията труд на пострадалия.

Ред № 18. Посочва се административната единица (цех, участък, отдел и т.н.), в която е назначен пострадалият. *Пример 1. Дърводелска работилница. Пример 2. Механичен цех.*

Попълване на данните за злополуката

Ред № 20. Посочва се предвиденото за деня на злополуката разпределение на работното време на пострадалия.

Ред № 21. Посочва се по-подробно мястото на злополуката. *Пример 1. В дърводелската работилница. Пример 2. На входа на подготвителния участък на механичния цех.*

Ред № 23. Обичайно стационарно работно място (обичайното помещение, сграда, цех, съоръжение или друго териториално определено място в предприятието, където лицето полага труда си и изпълнява трудовите/служебните си задължения). Случайно работно място (случайно местонахождение на лицето по повод на извършваната работа). Нестационарно (мобилно) работно място (за пътни полицаи, шофьори и др.). Временно работно място (в предприятието или извън него).

Ред № 24. Посочва се видът на работата, в по-широк смисъл, която пострадалият е извършвал в периода преди злополуката. Това не е професията на пострадалия. Тази работа обикновено съдържа специфичното действие, посочено в ред № 25. Например професията на пострадалия е шлосер, но извършваната работа преди злополуката е ремонт или почистване или настройване и т.н. *Пример 1. Изготвяне детайли за шкаф. Пример 2. Доставка на детайли от съседното помещение.*

Ред № 25. Описва се подробно специфичното действие, извършвано от пострадалия непосредствено преди злополуката, и материалният фактор (предмет, вещество и т.н.), свързан с това действие. Материалният фактор, посочен в редове 25, 26 и 27, може да бъде както един и същ, така и различен. *Пример 1. Разрязва на банциг, летва по дължината. Пример 2. Пострадалият превозва детайли с ръчна количка.*

Ред № 26. Описва се подробно отклонението от нормалните действия (условия), довели до злополуката. Това е отклонението от изисквания на нормативни актове, от правила, установени от осигурителя (работодателя), от обичайни правила за действия и поведение и т.н. Това отклонение може да няма никаква връзка със специфичното действие на пострадалия, посочено в ред № 25. Това отклонение може да произтича от дейността (действията) на други лица. Посочва се материалният фактор, причинил това отклонение или пряко свързан с него. *Пример 1. Извършва операцията при свален предпазител на лентата, като бута лентата отзад с ръка. Пример 2. Електрокар, управляван от електрокариста П. Иванов, при влизане в помещението блъска затвореното крило на входната врата.*

Ред № 27. Посочва се начинът на увреждане и материалният фактор, причинил увреждането. *Пример 1. Ръката, която бута лентата, допира лентата на банцига, която отрязва палеца. Пример 2. Вратата се завърта и удря пострадалия, който в момента минава зад нея.*

Ред № 30. Посочва се какви мерки е набелязал осигурителят за предотвратяване на подобни злополуки, свързани с човешкия и материалния фактор.

Попълване на данните за увреждането

Ред № 31. Посочва се видът на уврежданията на пострадалия вследствие злополуката (фрактура, изкълчване, изгаряне и т.н) съгласно болничния лист. *Пример 1. Ампутация на палец. Пример 2. Фрактура на лакътя, контузна рана на китката.*

Ред № 32. Посочват се увредените части на тялото (лакът, китка, пръст, шия, ходило и т.н.). Когато има две еднакви части на тялото, се посочва коя от тях е увредена (лява, дясна или двете). *Пример 1. Палец на дясна ръка. Пример 2. Лакът и китка на лява ръка.*

Свидетели

Посочват се трите имена (собствено, бащино и фамилно) и адресите на свидетелите.

Попълване на данните за наследника

Попълват се без съкращения собственото, бащино и фамилното име по документа за самоличност и постоянният адрес, когато декларацията се подава от наследника.

Подаване на декларацията

Пострадалият или неговите наследници имат право да подадат декларацията само в случаите, когато осигурителят не подаде декларацията в установения срок от 3 работни дни.

ВНИМАНИЕ! Декларацията се подава в териториалното поделение на НОИ по регистрация на осигурителя в четири екземпляра.

ЗАПОВЕД № 405

от 29 декември 2001 г.

Издадена от Национален осигурителен институт
(Обн., ДВ, бр. 10 от 29.01.2002 г.)

На основание чл. 3, ал. 1 от Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки (ДВ, бр. 6 от 2000 г.) нареждам:

1. Считано от 1 януари 2002 г. утвърждавам образец на Декларация за трудова злополука.
2. Отменям образец на декларация за трудова злополука, утвърдена със заповед № 23 от 24.I.2000 г. (ДВ, бр. 8 от 2000 г.).